

Strategia
de cheltuieli pentru sectorul Învățământul public și serviciile de educație, 2012-2014

Analiza și tendințele principale din sector

Rolul sectorului învățământului constă în asigurarea prestării serviciilor educaționale necesare pentru dezvoltarea capitalului uman.

În Republica Moldova, învățământul este unul predominant public, iar alocațiile bugetare sunt destul de mari. Astfel, pe parcursul anilor 2006–2011, cheltuielile au crescut de la 3605,8 mil. lei la 6929,9 mil. lei (1,9 ori), constituind 21,3% din total cheltuieli publice ale bugetului public național. Majorarea respectivă a fost determinată, în mare parte, de majorările salariale ale angajaților instituțiilor de învățământ (preponderent ale cadrelor didactice). În același timp, ponderea cheltuielilor aprobate pentru educație pe anul 2011 în produsul intern public este de 8,4%, sau cu 0,3 p.p. mai mult față de anul 2006. Cheltuielile pentru învățământ sunt asigurate din bugetul de stat și bugetele unităților administrativ - teritoriale. Bugetelor unităților administrativ-teritoriale le revine 70% din total cheltuieli.

Ponderea considerabilă a alocațiilor din învățământ este direcționată pentru acoperirea cheltuielilor curente, dintre care cheltuielile salariale dețin cea mai mare parte – circa 70%. În anul 2010, numărul de unități de personal în instituțiile din sector constituia 137799 unități, dintre care 62417 unități de cadre didactice.

Provocările și problemele sectorului

Una din principalele provocări ale sectorului este eficientizarea utilizării mijloacelor bugetare. Actualmente, sectorul dat poate fi calificat ca fiind unul supradimensionat. Astfel, în perioada 2000-2010 a fost înregistrată o diminuare considerabilă a contingentului de elevi din învățământul secundar-general – de la 590516 elevi la 376745 elevi sau cu 36,2%. În același timp, numărul de personal didactic s-a diminuat cu 6909 (17,1%), numărul personalului non-didactic cu 1552 (5,8%), iar numărul de instituții cu 54 (4,0%). În anul 2010, raportul elev cadru / didactic constituia 11 elevi (în 2000 – 15 elevi), iar raportul elev / personal non-didactic – 13 elevi (în anul 2000 – 21 elevi). Prin urmare, se impune acțiuni referitoare la implementarea reformei în educație, inclusiv prin ajustarea numărului unităților de personal și a instituțiilor de învățământ la numărul în declin al elevilor cuprinși în procesul educațional.

Concomitent, o altă provocare importantă ce urmează a fi evidențiată este necesitatea acută în consolidarea bazei didactico-materiale a instituțiilor de învățământ, deoarece majoritatea materialelor didactice, tehnologiilor, infrastructura sunt uzate moral și tehnic – un factor de bază ce contribuie la obținerea rezultatelor modeste în învățământ, comparativ cu alte țări, dar și la atestarea lacunelor în pregătirea studenților în ceea ce privește dezvoltarea abilităților corespunzătoare cu cerințele pieței muncii. În pofida volumului mare de alocații în sistemul de învățământ, această problemă este condiționată, în mare parte, de

insuficiența alocațiilor pentru modernizarea infrastructurii și a materialelor necesare, ce este determinată de ponderea majoră a cheltuielilor salariale în totalul cheltuielilor publice pentru învățământ.

Prin urmare, se evidențiază următoarele probleme ale sectorului:

- Ineficiența utilizării alocațiilor financiare din sector;
- Rețelele claselor și a instituțiilor neadaptate la numărul de elevi;
- Insuficiența cheltuielilor pentru consolidarea bazei tehnice și didactico-materiale a instituțiilor;
- Accesul limitat la servicii educaționale de calitate;
- Lipsa practicii educației incluzive.

Principalele priorități de politică pe termen mediu sunt următoarele:

- Eficientizarea utilizării alocațiilor financiare, îmbunătățirea bazei tehnico-materiale, asigurarea unui randament educațional înalt și oferirea unei remunerări adecvate angajaților din sectorul educației;
- Adaptarea numărului și tipurilor de grădinițe și școli la numărul de copii și elevi din fiecare localitate, luând în considerare și prognozele demografice existente;
- Promovarea educației incluzive pentru antrenarea copiilor cu cerințe educaționale speciale în activități cu caracter instructiv-educativ;
- Diversificarea și intensificarea educației extracurriculare;
- Reformarea sistemului de instituții rezidențiale prin promovarea politicilor și programelor de dezinstituționalizare a copiilor;
- Realizarea continuă a implementării formulei de finanțare pentru instituțiile de învățământ primar și secundar general din raioanele Căușeni și Rîșcani, precum și extinderea acestora în anul 2012 – suplimentar pentru nouă raioane și municipiile Chișinău și Bălți, iar începând cu 2013 – la nivel național.

Structura instituțională curentă a sectorului

În sector activează 4320 instituții publice, dintre care 191 sunt finanțate din bugetul de stat și 4129 – din bugetele unităților administrativ-teritoriale. Sub aspectul nivelelor de învățământ, numărul de instituții este repartizat în felul următor: 1435 instituții de învățământ preșcolar, 68 instituții de învățământ primar, 1441 instituții de învățământ secundar, 15 instituții de învățământ superior, 4 instituții de perfecționare a cadrelor, 40 de instituții de învățământ mediu de specialitate, 44 organe administrative, 1273 instituții neatribuite la alte grupe (inclusiv instituții extrașcolare, tabere de odihnă, cabinete metodice, etc.)

Instituțiile de învățământ finanțate din bugetul de stat sunt în subordinea Ministerului Educației (158 instituții), Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (12 instituții), Ministerului Culturii (9 instituții), Ministerului Sănătății (8 instituții), Academiei de Științe (2 instituții), precum și Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova.

Schimbări instituționale recente și preconizate

- Cu suportul Proiectului "Educație pentru toți – Inițiativă de acțiune rapidă" au fost deschise 23 centre comunitare de educație timpurie și cu susținerea autorităților publice locale, încă 21 centre.
- În temeiul propunerilor autorităților publice locale, pentru anul de studii 2010-2011, în republică au fost reorganizate 121 de instituții de învățământ preuniversitar, inclusiv 7 instituții au încetat activitatea și 15 instituții au fost comasate. Totodată, au fost redeschise următoarele instituții: blocul renovat al liceului teoretic Molești și gimnaziul Horodca din r.Ialoveni și gimnaziul Răculești din r.Criuleni.
- A fost stopată plasarea copiilor în 7 instituții de tip rezidențial, ce vor fi supuse transformării ulterioare. Este lichidată școala-internat specială pentru copii cu devieri de comportament din s.Soloneț, r.Soroca. La decizia autorităților publice locale, a încetat activitatea școala auxiliară Albineț, r.Fălești. Au fost transmise 4 instituții de tip rezidențial din proprietatea publică a statului în proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale. În același timp, se preconizează lichidarea casei de copii Cernoleuca, r.Dondușeni.
- Vor fi reorganizate 5 instituții de învățământ secundar-profesional prin absorbție de către alte instituții de învățământ secundar profesional.
- În scopul lichidării graduale a instituțiilor de învățământ mediu de specialitate cu profil pedagogic a fost sistată admiterea în 3 colegii pedagogice.
- Este preconizată trecerea instituțiilor de învățământ superior la principiile autonomiei financiare.
- Va fi fortificată capacitatea aparatului central al Ministerului Educației prin constituirea subdiviziunilor suplimentare, în vederea implementării reformelor în educație.

Programul "Învățământul public și servicii de educație" cuprinde următoarele subprograme:

- Învățământ preșcolar;
- Învățământ secundar;
- Învățământ mediu de specialitate;
- Învățământ superior;
- Învățământ postuniversitar;
- Perfecționarea cadrelor;
- Alte servicii în educație;
- Elaborarea politicilor și managementul în domeniul învățământului

Probleme-cheie/obiective de politici	Acțiuni prioritare pentru atingerea obiectivelor	Costurile acțiunilor pe ani (mii lei)			Indicatorii de monitorizare
		2012	2013	2014	
Subprogramul „Învățământ preșcolar” include sistemul de instituții preșcolare cu diferite programe de funcționare, ce sunt orientate spre pregătirea multilaterală a copilului pentru viață, în vederea integrării în activitatea școlară. Toate activitățile ce țin de organizarea funcționarii și întreținerea instituțiilor preșcolare se efectuează din contul bugetelor unităților administrativ-teritoriale.					
Scopul subprogramului: Extinderea învățământului preșcolar în fiecare localitate din țară și asigurarea accesului la acesta pentru toți copiii.					
A. Probleme cheie: ▪ Lipsa instituțiilor preșcolare în circa 230 de localități și nivelul redus al ratei de înrolare în instituțiile preșcolare. ▪ Lipsa materialelor didactice în instituțiile preșcolare. ▪ Deteriorarea bazei tehnico-materiale a instituțiilor preșcolare. B. Obiective de politici pe termen mediu ▪ Majorarea către anul 2014 a ratei de înrolare în programele preșcolare până la 78% pentru copiii cu vârsta de 3-5 ani și până la 98% pentru copiii de 5-7 ani; ▪ Sporirea numărului instituțiilor revitalizate cu 5% anual; ▪ Majorarea cheltuielilor medii de întreținere a unui copil în instituțiile preșcolare în mediu cu 5,5% anual.	A. Acțiuni curente. ▪ Susținerea continuității măsurilor/politicilor pentru învățământul preșcolar, inclusiv prin asigurarea cu materiale ilustrativ-didactice, modernizarea bazei tehnico-materiale a instituțiilor, precum și dezvoltarea rețelei de instituții și crearea centrelor alternative pentru educația preșcolară. B. Acțiuni ce duc la o utilizare mai eficace și eficientă a resurselor. Implementarea reformei structurale în învățământul preșcolar C. Acțiuni noi identificate ▪ Implementarea deplină a normelor salariale noi, prevăzute de legislație pentru angajații instituțiilor de învățământ. ▪ Elaborarea mecanismelor noi de finanțare a instituțiilor preșcolare (UNICEF). ▪ Consolidarea instituțiilor preșcolare existente, precum și crearea centrelor comunitare de dezvoltare timpurie, în cazul lipsei în comunitate a instituției preșcolare (UNICEF). ▪ Modernizarea infrastructurii instituțiilor preșcolare, pentru asigurarea accesului copiilor la învățământul preșcolar, inclusiv pentru cu copii cu cerințe educaționale speciale (FTI).	1466142,1	1489709,2	1514452,6	▪ Numărul mediu de copii de vîrsta 3-5 ani și 5-7 ani, încadrați în programele preșcolare; ▪ Creșterea numărului instituțiilor revitalizare, față de anul precedent; ▪ Ponderea cheltuielilor pentru consolidarea bazei tehnico-materiale și asigurarea cu materiale didactice în total cheltuieli pentru învățământul preșcolar; ▪ Cheltuielile medii de întreținere a unui copil în instituțiile preșcolare; ▪ Mecanism nou eficient de finanțare a instituțiilor preșcolare elaborate.
		-22967,2	-22967,2	-22967,2	
		13432,7	61668,6	107275,5	
		5800,0 (fără includere în limită)		580,0 (fără includere în limită)	
		16410,0 (fără includere în limită)			
Costul total al subporgramului		1456607,6	1528410,6	1598760,9	
Subprogramul „Învățământ secundar” este structurat pe patru domenii: ”Învățământul primar și secundar general”, ”Curricula școlare”, ”Învățământul secundar profesional”, ”Învățământul special”.					
Scopul subprogramului: Asigurarea dezvoltării de bază, integrării sociale, formarea culturii generale a elevilor, precum și pregătirea muncitorilor calificați, conform cerințelor pieței muncii.					
Domeniul „Învățământ primar și secundar general” include școlile primare, gimnaziile, școlile medii de cultura generala, liceele și școlile serale. Majoritatea acestor instituții sunt în subordinea autorităților publice locale.					

Probleme-cheie/obiective de politici	Acțiuni prioritare pentru atingerea obiectivelor	Costurile acțiunilor pe ani (mii lei)			Indicatorii de monitorizare
		2012	2013	2014	
Scopul domeniului: Eficientizarea procesului instructiv-educativ prin punerea în echilibru a principiului interacțiunii academice la cel al pregătirii pentru viață și asigurarea accesului pentru toți elevii la educația de calitate de bază.					
<u>A. Probleme cheie:</u> - Utilizarea neeficientă a capacității de proiect a școlilor, ca urmare a funcționării rețelei școlare și a claselor cu un contingent redus de elevi; - Insuficiența transportului școlar; - Raportul mic elev/cadru didactic de 11 elevi și elev/personal non-didactic de 13 elevi; - Degradarea fizică și uzura morală a bazei tehnico-materiale și didactice a instituțiilor de învățământ; - Ineficiența cheltuielilor pentru funcționarea școlilor, gimnaziilor și liceelor. <u>B. Obiective de politici pe termen mediu</u> - Raționalizarea numărului de clase prin majorarea numărului de elevi în clase până la 30-35 elevi; - Reorganizarea și optimizarea instituțiilor de învățământ primar și secundar general cu 5 % anual; - Îmbunătățirea calității procesului educațional din școli, gimnazii și prin majorarea cheltuielilor per elev, în medie cu 6,2% anual; - Acoperirea necesarului de transport școlar cu minim 42 de unități anual; - Extinderea implementării formulei de finanțare în anul 2012 suplimentar în 9 raioane și municipiile Chișinău și Bălți, precum și implementarea la scară națională începînd cu anul 2013.	<u>A. Acțiuni curente.</u> - Susținerea continuității măsurilor/politicilor pentru școli, gimnazii și licee, inclusiv prin asigurarea cu materiale didactice, procurarea transportului școlar, consolidarea bazei tehnico-materiale a instituțiilor, asigurarea programelor de alimentație. <u>B. Acțiuni ce duc la o utilizare mai eficace și eficientă a resurselor,</u> - Implementarea reformei structurale în învățămîntul primar și secundar general, conform Planului național de acțiuni pentru implementarea reformelor structurale în educație. <u>C. Acțiuni noi identificate</u> - Implementarea deplină a normelor salariale noi, prevăzute de legislație pentru angajații instituțiilor de învățămînt. - Implementarea principiilor educației incluzive în sistemul de învățămînt secundar general. - Crearea școlilor prietenoase copilului (UNICEF).	3144178,0	3177447,2	3196376,4	- Numărul școlilor de circumscripție create; - Cota transportului școlar în total necesar identificat; - Raportul elev/cadru didactic și elev/personal non-didactic; - Gradul de utilizare a capacităților instituțiilor de învățămînt primar și secundar-general; - Numărul de școli și clase optimizate; - Cheltuielile medii de întreținere a unui elev în școli, gimnazii și licee; - Formula de finanțare implementată în raioanele / municipiile stabilite.
Costul total al domeniului		3071493,2	3252829,5	3413430,2	

Probleme-cheie/obiective de politici	Acțiuni prioritare pentru atingerea obiectivelor	Costurile acțiunilor pe ani (mii lei)			Indicatorii de monitorizare
		2012	2013	2014	
Domeniul „Curricula școlare” include Curriculumul de bază, Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, curricula disciplinelor obligatorii și opționale din Planul-cadru de învățământ, manuale școlare și ghiduri metodologice, strategii de predare/învățare/evaluare.					
Scopul programului: Dezvoltarea curricula școlare în sensul simplificării acestora în conformitate cu standardele internaționale și asigurarea elevilor și cadrelor didactice cu suporturi didactice.					
<u>A. Probleme cheie:</u> ▪ Necesitatea elaborării/reeditării manualelor în conformitate cu curricula modernizate și în legătură cu revizuirea programelor educaționale, conform demersurilor reformei curriculare; ▪ Costurile înalte și inaccesibile ale manualelor de limbă maternă pentru elevii din școlile alolingve, precum și ale setului de manuale pentru copii din instituțiile de tip rezidențial și din familiile socialmente vulnerabile.	<u>A. Acțiuni curente.</u> ▪ Susținerea continuității măsurilor/politicilor pentru curricula școlare, inclusiv prin asigurarea integrală cu manuale și suport didactic, implementarea curricula modernizate și desfășurarea evaluării rezultatelor academice ale elevilor la finalitatea de treaptă. <u>B. Acțiuni ce duc la o utilizare mai eficace și eficientă a resurselor.</u> <u>C. Acțiuni noi identificate.</u> ▪ Elaborarea standardelor educaționale în baza școlii prietenoase copilului (UNICEF).	35024,9	35024,9	35024,9	▪ Ponderea elevilor asigurați cu seturi de manuale; ▪ Suporturi didactice per cadru didactic; ▪ Curricula modernizate implementate.
<u>B. Obiective de politici pe termen mediu</u> ▪ Asigurarea cu suporturi didactice la nivel de 100% anual a elevilor și cadrelor didactice, în baza curricula modernizate; ▪ Alocarea mijloacelor bugetare întru compensarea costului de elaborare / editare a manualelor pentru categoriile eligibile de elevi, conform cadrului normativ.		688,7 (fără includere în limită)			
<u>Costul total al domeniului</u>		35024,9	35024,9	35024,9	
Domeniul „Învățământ secundar profesional” include activitățile ce țin de organizarea procesului de instruire în școlile profesionale și școlile de meserii, care au drept scop inițierea într-o meserie sau pregătirea muncitorilor calificați, precum și funcționarea căminelor din subordinea acestor instituții.					
Scopul domeniului: Reconsiderarea locului și rolului învățământului secundar profesional și racordarea lui la cerințele comunității și ale pieței muncii.					
<u>C. Probleme cheie:</u> ▪ Necoresponderea structurii existente a rețelei instituțiilor de învățământ	<u>A. Acțiuni curente.</u> ▪ Susținerea continuității măsurilor/politicilor pentru învățământul secundar profesional, inclusiv prin	398187,2	395481,3	397465,8	▪ Numărul de standarde ocupaționale elaborate;

Probleme-cheie/obiective de politici	Acțiuni prioritare pentru atingerea obiectivelor	Costurile acțiunilor pe ani (mii lei)			Indicatorii de monitorizare
		2012	2013	2014	
secundar profesional cu numărul de elevi și cu cerințele actuale ale pieței muncii; - Lipsa standardelor ocupaționale și a Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților/meseriilor pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ secundar profesional ; - Insuficiența informării în domeniul orientării profesionale	elaborarea și implementarea standardelor ocupaționale, a Cadrului Național al Calificărilor, și a Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților/meseriilor pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ secundar profesional, organizarea acțiunilor și campaniilor de orientare profesională. <u>B. Acțiuni ce duc la o utilizare mai eficace și eficientă a resurselor.</u> Implementarea reformei structurale în învățământul secundar profesional .	-1397,9	-1397,9	-1397,9	- Numărul de instituții reorganizate și optimizate în comparație cu anul de bază; - Cheltuielile medii de întreținere a unui elev în instituțiile de învățământ secundar profesional; - Cota instituțiilor care au beneficiat de renovarea bazei tehnico-materiale.
<u>D. Obiective de politici pe termen mediu</u> - Revizuirea și optimizarea rețelei instituțiilor de învățământ secundar profesional către anul 2014 cu 11%; - Majorarea ponderii instituțiilor ce au beneficiat de renovarea bazei tehnico-materiale și didactice a instituțiilor de învățământ secundar profesional, în conformitate cu cerințele actuale și de perspectivă ale pieței muncii cu 5% anual; - Elaborarea și implementarea către anul 2014 a standardelor ocupaționale și a Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților/meseriilor pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ secundar profesional; - Organizarea acțiunilor și campaniilor de orientare profesională.	<u>C. Acțiuni noi identificate</u> Implementarea deplină a normelor salariale noi, prevăzute de legislație pentru angajații instituțiilor de învățământ.	7213,7	21775,0	40769,0	
<u>Costul total al domeniului</u>		404003,0	415858,4	436836,9	
Domeniul „Învățământ special” are ca scop educarea, instruirea, recuperarea și integrarea socială a copiilor cu cerințe educaționale speciale. Acest program include școlile - internat de cultură generală, școlile-internat cu regim special, școlile-internat sanatoriale și casele de copii. Statul asigura întreținerea gratuită a copiilor în aceste instituții. Scopul domeniului: Reformarea sistemului de instituții rezidențiale prin promovarea politicilor și programelor de dezinstituționalizare a copiilor.					

Probleme-cheie/obiective de politici	Acțiuni prioritare pentru atingerea obiectivelor	Costurile acțiunilor pe ani (mii lei)			Indicatorii de monitorizare
		2012	2013	2014	
<u>A. Probleme cheie:</u> ▪ Volumul mare al mijloacelor alocate pentru întreținerea instituțiilor rezidențiale și utilizarea neeficientă a acestora, inclusiv prin menținerea raportului mic copii / angajați în instituțiile de tip rezidențial (3 copii la 1 angajat); ▪ Integrarea socială și educațională defectuoasă a copiilor din școlile de tip rezidențial comparativ cu a celor educați în familie. <u>B. Obiective de politici pe termen mediu</u> ▪ Reducerea numărului de copii din instituțiile de tip rezidențial prin integrarea acestora în familie cu 10% anual; ▪ Redirecționarea fondurilor, ca urmare a transformării instituțiilor de tip rezidențial și a plasării copiilor cu cerințe educaționale speciale către servicii de educație incluzivă.	<u>A. Acțiuni curente.</u> ▪ Susținerea continuității măsurilor/politicilor pentru învățământul special, inclusiv prin realizarea reformei sistemului de învățământ rezidențial și promovarea educației incluzive. <u>B. Acțiuni ce duc la o utilizare mai eficace și eficientă a resurselor.</u> ▪ Implementarea reformei structurale în învățământul special. <u>C Acțiuni nou identificate</u> ▪ Implementarea deplină a normelor salariale noi, prevăzute de legislație pentru angajații instituțiilor de învățământ.	268762,1	271888,1	275871,1	▪ Cota copiilor integrați în familie; ▪ Numărul copiilor beneficiari de serviciile de educație incluzivă; ▪ Volumul mediu la mijloacelor redirecționate către serviciile de educație incluzivă per un copil.
		-2530,9	-2530,9	-2530,9	
		5023,9	16780,4	30791,6	
<u>Costul total al domeniului</u>		271255,1	286137,6	304131,8	
<u>Costul total al subprogramului</u>		3781776,2	3989850,4	4189423,8	
Subprogramul "Alte servicii în educație" reprezintă rețeaua instituțiilor de învățământ extrașcolar și ansamblul acțiunilor pedagogice proiectate și realizate într-un cadru instituționalizat extracurricular și/sau extrașcolar. Instituțiile extrașcolare sunt finanțate de la bugetul de stat și bugetele unităților administrativ-teritoriale. Scopul subprogramului: Asigurarea accesului la educația extrașcolară de calitate prin antrenarea în activitatea instituțiilor respective a cel puțin 20% din efectivul general de elevi.					
<u>A. Probleme cheie:</u> ▪ Accesul limitat la educație extrașcolară, condiționat de insuficiența actualei rețele de instituții extrașcolare; ▪ Necoresponderea bazei didactico-materiale a instituțiilor extrașcolare	<u>A. Acțiuni curente.</u> ▪ Asigurarea continuității măsurilor/politicilor pentru învățământul complementar, inclusiv prin susținerea relansării rețelei instituțiilor extrașcolare în mediul rural și elaborarea standardelor și a curriculumului de bază pentru învățământul extrașcolar.	448815,6	448944,9	455729,3	▪ Numărul de tabere de odihnă cu regim continuu/ polifuncțional; ▪ Cota copiilor antrenați în activitățile

Probleme-cheie/obiective de politici	Acțiuni prioritare pentru atingerea obiectivelor	Costurile acțiunilor pe ani (mii lei)			Indicatorii de monitorizare
		2012	2013	2014	
pentru realizarea obiectivelor educaționale extrașcolare; - Necesitatea revizuirii cadrului normativ privind funcționarea instituțiilor extrașcolare. <u>B. Obiective de politici pe termen mediu</u> - Asigurarea accesului la educația extrașcolară prin dezvoltarea rețelei instituțiilor de învățământ complementar și consolidarea capacităților instituționale; - Îmbunătățirea calității procesului educațional din instituțiile extrașcolare prin majorarea cheltuielilor pentru funcționarea instituțiilor extrașcolare în medie cu 5% anual; - Elaborarea către anul 2012 a standardelor pentru educația extrașcolară.	<u>B. Acțiuni ce duc la o utilizare mai eficace și eficientă a resurselor,</u> - Implementarea reformei structurale în învățământul extrașcolar . <u>C. Acțiuni nou identificate</u> - Implementarea deplină a normelor salariale noi, prevăzute de legislație pentru angajații instituțiilor de învățământ.	-7534,8	-7534,8	-7534,8	extrașcolare; - Standarde și curriculumul de bază pentru învățământul extrașcolar elaborate; - Cheltuielile medii de funcționare a instituțiilor extrașcolare la un copil.
<u>Costul total al subprogramului</u>		447674,4	466192,0	492310,9	
Subprogramul „Învățământ mediu de specialitate (colegiu)” – include colegiile și asigură pregătirea maiștrilor, tehnicienilor, tehnologilor, altor specialiști în diverse domenii, în conformitate cu nivelul IV al Clasificatorului Standard Internațional al Învățământului. Realizarea acestui program se efectuează de către rețeaua de colegii din Republica Moldova, care se află în subordinea mai multor ministere (Ministerului Educației, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerului Sănătății și Ministerului Culturii). Principalele activități din cadrul acestui program vizează organizarea procesului de instruire și funcționarea căminelor din subordinea acestor instituții. Scopul programului: Reconceptualizarea sistemului de învățământ mediu de specialitate și sporirea calității serviciilor educaționale.					
<u>A. Probleme-cheie:</u> - Lipsa unui nomenclator al specialităților adecvat politicilor naționale și internaționale de pregătire a specialiștilor în colegii. - Numărul sporit al colegiilor, pedagogice.	<u>A. Acțiuni curente</u> Asigurarea continuității măsurilor/politicilor în învățământul mediu de specialitate, inclusiv prin elaborarea, editarea și procurarea literaturii de specialitate, inclusiv pentru instituțiile cu profil medical, agrar și artistic, din contul mijloacelor obținute din prestarea serviciilor contra plată, consolidarea bazei	380312.4	381426.3	382596.1	- Numărul instituțiilor optimizate către anul 2013 va constitui 3 unități. - Majorarea ratei

Probleme-cheie/obiective de politici	Acțiuni prioritare pentru atingerea obiectivelor	Costurile acțiunilor pe ani (mii lei)			Indicatorii de monitorizare
		2012	2013	2014	
- Abandonarea studiilor după susținerea examenelor de bacalaureat (în anul 2009 au absolvit colegiul 6946 persoane sau 67,4% din numărul celor înmatriculați în anul 2005). - Necorespunderea bazei tehnico-materiale și didactice necesităților de pregătire a specialistului pentru noile condiții de activitate (intelectuală și de producere).	didactico-materiale prin crearea parteneriatelor cu agenții economici de ramură și participarea în proiecte investiționale și modernizarea infrastructurii blocurilor de studii și a căminelor din contul mijloacelor obținute din prestarea serviciilor contra plată. <u>B. Acțiuni ce duc la o utilizare mai eficace și eficientă a resurselor</u> - Optimizarea completării grupelor de elevi și a statelor titulare și schemelor de încadrare. (PAG) - Reorganizarea instituțiilor de învățământ mediu de specialitate în dependență de regionalizarea acestora și necesitățile ramurilor economiei naționale. (PAG) - Micșorarea duratei de studii de la 4 ani la 3 ani în Colegiul Național de Coregrafie. - Implementarea reformei structurale în educație. <u>C. Acțiuni noi identificate pentru anii 2012-2014)</u> - Organizarea acțiunilor și campaniilor promoționale de orientare profesională. - Implementarea deplină a normelor salariale noi, prevăzute de legislație pentru angajații instituțiilor de învățământ. - Elaborarea Cadrului Național al Calificărilor pentru învățământul mediu de specialitate pentru toate domeniile economiei naționale. (PAG) - Elaborarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților/meseriilor pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ mediu de specialitate, inclusiv cu profil medical, agrar și artistic.	-2794.4	-2794.4	-2794.4	absolvirii instituțiilor cu 1,5% anual Raportul studenți/profesor
<u>B. Obiective de politici pe termen mediu:</u> - Efficientizarea sistemului de învățământ mediu de specialitate prin elaborarea Cadrului Național al Calificărilor și Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților/meseriilor. - Optimizarea rețelei sistemului de învățământ mediu de specialitate. - Reconceptualizarea sistemului de învățământul mediu de specialitate. - Dezvoltarea bazei tehnico-materiale și didactice a instituțiilor de învățământ mediu de specialitate.		6211.7	21073.7	38967.1	
<u>Costul total al subprogramului</u>		383729.7	399705.6	418768.8	
Subprogramul „Învățământ superior” – include totalitatea resurselor, proceselor, structurilor și formelor de organizare a studiilor superioare, cercetărilor fundamentale și celor aplicative. Instituțiile de învățământ superior sunt subordonate mai multor autorități ale administrației publice centrale (Ministerul Educației, Ministerul Culturii, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Sănătății, Academia de Științe a Moldovei). În acest program sînt incluse și activitățile ce țin de funcționarea căminelor din subordinea instituțiilor de învățământ superior. Scopul subprogramului: Asigurarea calității procesului didactic și de cercetare în instituțiile de învățământ superior prin instituirea unui regim de finanțare adecvat, prin desfășurarea unor ample reforme structurale și de esență, prin promovarea spiritului de autonomie universitară.					

Probleme-cheie/obiective de politici	Acțiuni prioritare pentru atingerea obiectivelor	Costurile acțiunilor pe ani (mii lei)			Indicatorii de monitorizare
		2012	2013	2014	
A. Probleme-cheie: ▪ Scăderea prestigiului învățământului pedagogic; ▪ Necesitatea modernizării curricula universitare în corespundere cu noua structură a învățământului superior și în contextul asigurării calității. ▪ Managementul ineficient a mijloacelor publice în instituții cu un număr mic de studenți; ▪ Existența numărului mare de instituții cu un număr mic de studenți; ▪ Lipsa unei concordanțe între aplicarea principiului autonomiei universitare prin administrarea și utilizarea eficientă a resurselor financiare; ▪ Infrastructura și baza didactică universitară sînt învechite, nu corespund tendințelor actuale de modernizare a învățământului; ▪ Starea deplorabilă a căminelor, sistemele ingineresti, inventarul și mobilierul în cămine sînt învechite;	A. Acțiuni curente ▪ Asigurarea continuității măsurilor/politicilor pentru învățământul superior, inclusiv prin elaborarea/ implementarea Cadrului Național al Calificărilor pentru învățământul superior (ciclul I-ciclul II), modernizarea infrastructurii blocurilor de studii și a căminelor din contul mijloacelor obținute din prestarea serviciilor contra plată, prioritar, în instituțiile de învățământ pedagogic. B. Acțiuni ce duc la o utilizare mai eficace și eficientă a resurselor ▪ Optimizarea rețelei instituțiilor de învățământ superior. ▪ Reformarea instituțiilor de învățământ superior artistic. ▪ Dezvoltarea curricula pentru învățământul superior. ▪ Modernizarea și eficientizarea energetică a infrastructurii universitare din contul mijloacelor obținute din prestarea serviciilor contra plată. ▪ Reorganizarea și restructurarea administrativă în scopul optimizării resurselor și îmbunătățirii managementului instituțional și a calității serviciilor de instruire și cercetare. ▪ Implementarea unui Sistem Informațional Managerial Universitar Integral (SIMUI) în scopul utilizării eficace a rețelilor Intranet și Internet. ▪ Optimizarea disciplinelor în învățământul artistic ▪ Utilizarea eficientă a resurselor umane prin reforma infrastructurii instituțiilor de învățământ superior C. Acțiuni noi identificate pentru anii 2012-2014) ▪ Aplicarea principiilor autonomiei financiare universitare; ▪ Dezvoltarea mobilității academice (CEEPUS III) ▪ Analiza rețelei căminelor existente și identificarea perspectivei de funcționare a acestora în funcție de situația demografică; ▪ Implementarea deplină a normelor salariale noi, prevăzute de legislație pentru angajații instituțiilor de învățământ.	998785,5	991284,8	1011775,3	▪ Numărul instituțiilor optimizate către anul 2013 va constitui 3 unități. ▪ Sporirea cotei studenților asigurați cu locuri de cazare în cămine cu 3% anual. ▪ Rata absolvirii instituțiilor ▪ Raportul studenți/profesor
B. Obiective de politici pe termen mediu: ▪ Modernizarea învățământului pedagogic ▪ Dezvoltarea curricula universitare la standardele europene și procesului de la Bologna; ▪ Optimizarea sistemului de învățământ superior în scopul eficientizării unităților educaționale, rentabilizării resurselor bugetare și integrării în circuitul academic European. ▪ Perfecționarea și aplicarea		-5451.7	-5451.7	-5451.7	
		14050,3	45826,2	87810,3	

Probleme-cheie/obiective de politici	Acțiuni prioritare pentru atingerea obiectivelor	Costurile acțiunilor pe ani (mii lei)			Indicatorii de monitorizare
		2012	2013	2014	
normativelor ce stabilesc autonomia universitară și conformarea lor la normele europene. - Consolidarea infrastructurii universitare; - Îmbunătățirea condițiilor de trai în cămin					
Costul total al subprogramului		1007384,1	1031659,3	1094133,9	
Subprogramul „Învățământ postuniversitar „ – se realizează prin rezidențiat, secundariat clinic în instituțiile de învățământ superior cu profil medical. Programul cuprinde activitatea Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, care realizează instruire, rezidențiat, secundariat clinic a cadrelor medicale. Programul încadrează și studiile aprofundate pentru funcționarii publici în cadrul Academiei de Administrare Publică. Scopul subprogramului: Îmbunătățirea calității serviciilor educaționale în scopul pregătirii specialiștilor de performanță. Dezvoltarea resurselor umane în sistemul administrației publice într-o asigurare a calității înalte a serviciilor publice.					
A. Probleme-cheie: - Pregătirea medicilor specialiști în conformitate cu necesitățile sistemului sănătății. - Supraaglomerarea bazelor clinice cu rezidenți și conlucrarea insuficientă cu conducătorii instituțiilor medico-sanitare în vederea creării condițiilor optime pentru activitatea clinică a rezidenților. - Asigurarea medicilor rezidenți și secundari clinici cu condiții de trai. B. Obiective specifice pe termen mediu - Elaborarea planului de admitere în rezidențiat și secundariat clinic în funcție de necesitățile și circumstanțele sistemului. - Consolidarea poziției de model a catedrelor clinice universitare în acordarea asistenței calificate de diagnostic, tratament și recuperare.	A. Acțiuni curente - Asigurarea continuității măsurilor/politicilor pentru învățământul postuniversitar, inclusiv prin ajustarea procesului de instruire postuniversitară a medicilor și farmaciștilor rigorilor comunității europene și conform priorităților stabilite în Strategia de Dezvoltare a Sistemului Sănătății, prin crearea sistemului de stratificare a responsabilităților „student – rezident an.I – an.II – a.III – asistent, medic-specialist-conferențiar-profesor”. B. Acțiuni ce duc la o utilizare mai eficientă a resurselor - Asigurarea instituțiilor medico-sanitare cu medici și farmaciști reieșind din necesitățile reale și de perspectivă ale sistemului sănătății. - Extinderea bazelor clinice în vederea atingerii normativelor pentru instruirea postuniversitară prin rezidențiat (raportul rezident – pacient, rezident – investigație – intervenție). - Realizarea în cadrul AAP a studiilor postuniversitare pentru funcționarii publici în domeniul Administrației Publice. - Implementarea reformei structurale în educație.	88051,1	88364,0	88692,6	Cota pregătirii profesionale (inițială/continuă) a managerilor medicali
		-199,2	-199,2	-199,2	

Probleme-cheie/obiective de politici	Acțiuni prioritare pentru atingerea obiectivelor	Costurile acțiunilor pe ani (mii lei)			Indicatorii de monitorizare
		2012	2013	2014	
- Creșterea rolului și importanței Clinicii universitare de asistență medicală primară, Clinicii Stomatologice, Farmaciei Universitare ca Centre model de instruire, asistență medicală, metodologică și logistică. - Creșterea calității instruirii postuniversitare, evaluarea procesului de învățământ postuniversitar în vederea auditului intern anual și obținerea gradului de calitate conform Standardelor Operaționale Internaționale (ISO).	<u>C. Acțiuni noi identificate pentru anii 2012-2014)</u> Implementarea deplină a normelor salariale noi, prevăzute de legislație pentru angajații instituțiilor de învățământ.	1250,8	4057,1	7623,2	
<u>Costul total al subprogramului</u>		89102,7	92221,9	96116,6	
Subprogramul „Perfecționare a cadrelor” – constituie un ansamblu de activități și de practici de profesionalizare a personalului didactic și de conducere, finanțate din mijloace speciale. Acest program include toate instituțiile de instruire prin cursuri, didactice și de producție, centre didactice de pregătire și perfecționare a personalului și altor cadre ale profesiilor de masă, cheltuielile necesare activității cursurilor pentru personalul administrativ de stat. Cheltuielile pentru programul dat sînt efectuate din contul bugetului de stat și al bugetelor unităților administrative teritoriale. Scopul programului: Asigurarea accesului echitabil al populației la studii de formare profesională continuă.					
<u>A. Probleme-cheie:</u> - Necesitatea formării cadrelor din instituțiile de învățământ general, care școlarizează copii cu nevoi speciale. - Necesitatea sporirii cadrelor didactice și manageriale în formare profesională continuă, în raport cu posibilitățile reduse de acordare a serviciilor respective (75,4%). <u>B. Obiective de politici pe termen mediu:</u> - Restructurarea sistemului pentru instruire inițială și continuă a personalului didactic în baza cerințelor educației centrate pe copil. - Perfecționarea bazei juridice și	<u>A. Acțiuni curente</u> Asigurarea continuității măsurilor/politicilor cu privire la perfecționarea cadrelor, inclusiv prin asigurarea și controlul calității instruirii și perfecționării cadrelor medicale cu studii medii de specialitate, modernizarea procesului de formare continuă prin implementarea noilor forme de instruire bazate pe tehnologii educaționale și informaționale performante, inclusiv, instruirea la distanță, aplicarea metodelor virtuale de instruire la etapele preclinice etc., prin îmbunătățirea calității formării specialiștilor din domeniul sănătății prin dezvoltarea Centrului de Instruire/Testare a aptitudinilor practice și monitorizarea formării competențelor profesionale. <u>B. Acțiuni ce duc la o utilizare mai eficace și eficientă a resurselor</u>	22152,2	22155,0	22157,9	- Cota cadrelor didactice care au beneficiat de formare continuă din numărul total de cadre didactice. - Cota cadrelor didactice deținători de grade didactice din numărul total de cadre didactice angajate în câmpul muncii.

Probleme-cheie/obiective de politici	Acțiuni prioritare pentru atingerea obiectivelor	Costurile acțiunilor pe ani (mii lei)			Indicatorii de monitorizare
		2012	2013	2014	
metodologice privind formarea continuă a cadrelor în conformitate cu programul comunitar Life Long Learning (LLL), inclusiv implementarea metodelor moderne de instruire la distanță.	▪ Diversificarea oportunităților de prestare a serviciilor de formare continuă a cadrelor din domeniile economiei naționale (educație, cultură, medicină, agricultură), a cadrelor de conducere și a funcționarilor publici, inclusiv, contra plată: - acreditarea programelor de formare profesională continuă a cadrelor; - activitatea comisiilor de evaluare (atestare), inclusiv: - cadre didactice - cadre medicale - cadre din domeniul agrar ▪ Implementarea reformei structurale în educație. <u>C. Acțiuni noi identificate pentru anii 2012-2014)</u> ▪ Diversificarea surselor de finanțare a formării profesionale continue a personalului didactic: sponsorizări, granturi, resurse proprii etc. (PAG) ▪ Instruirea profesorilor din școlile generale în școlarizarea copiilor cu nevoi speciale. (PAG) ▪ Sporirea nivelului profesional al corpului profesoral-didactic prin perfecționare la centrele universitare de excelență. ▪ Implementarea deplină a normelor salariale noi, prevăzute de legislație pentru angajații instituțiilor de învățământ.	-2725,8	-2725,8	-2725,8	
		4,6	10,4	13,2	
<u>Costul total al subprogramului</u>		19431,0	19439,6	19445,3	
Subprogramul „Elaborare a politicii și managementul în domeniul învățământului” – include formularea politicii și strategiei pentru toate serviciile educaționale, acreditarea instituțiilor, stabilirea standardelor de predare și instruire, activitățile administrative și de management la nivel central și local, inclusiv de politică și planificare, elaborarea bugetului, managementul resurselor, toate activitățile pedagogice și relațiile cu alte ministere, precum și domeniile de evaluare și acreditare a instituțiilor de învățământ din perspectiva promovării și asigurării calității serviciilor educaționale. Scopul programului: Eficientizarea managementului resurselor financiare, umane și materiale în vederea realizării standardelor de evaluare și acreditare în învățământ, racordate la cadrul european.					
<u>A. Probleme-cheie:</u>	<u>A. Acțiuni curente</u>				
▪ Capacități de planificare/ bugetare limitate la toate nivelele. ▪ Lipsa capacităților de a formula o	▪ Asigurarea continuității măsurilor/politicilor cu referire la elaborarea politicii și managementul în domeniul învățământului, inclusiv prin	37366,7	37782,3	38218,7	▪ Cota pregătirii profesionale

Probleme-cheie/obiective de politici	Acțiuni prioritare pentru atingerea obiectivelor	Costurile acțiunilor pe ani (mii lei)			Indicatorii de monitorizare
		2012	2013	2014	
strategie cuprinzătoare pe întreg domeniul învățământului <u>B. Obiective de politici pe termen mediu:</u> - Asigurarea și dezvoltarea capacităților pentru planificarea reformelor în sector. - Elaborarea și implementarea mecanismului de evaluare a instituțiilor de învățământ de toate nivelele. - Evaluarea și monitorizarea calității educației. - Consolidarea capacităților administrative privind elaborarea politicilor strategice pe domenii	perfecționarea evaluării și monitorizării a sistemului de învățământ și a performanțelor școlare (PAG). <u>B. Acțiuni ce duc la o utilizare mai eficace și eficientă a resurselor</u> - Participarea activă la cursurile de instruire de planificare strategică - Reformarea și implementarea sistemelor de perfecționare a resurselor umane din aparatul central al Ministerului Educației. <u>C. Acțiuni noi identificate pentru anii 2012-2014)</u> - Crearea Agenției de Asigurare a Calității în Învățământul Superior - Administrarea reformelor în sistemul educațional - Majorarea salariilor funcționarilor publici și a personalului auxiliar.	2300,0	2300,0	2300,0	(inițială/continuă) a managerilor
		3995,3	12336,6	14504,4	
<u>Costul total al subprogramului</u>		43662,0	52418,9	55023,1	
<u>COSTUL TOTAL AL PROGRAMULUI</u>		7229367,7	7579898,3	7963983,3	

B. Obiective de politici pe termen

mediu:

- Asigurarea și dezvoltarea capacităților pentru planificarea reformelor în sector.
- Elaborarea și implementarea mecanismului de evaluare a instituțiilor de învățământ de toate nivelele.
- Evaluarea și monitorizarea calității educației.
- Consolidarea capacităților administrative privind elaborarea politicilor strategice pe domenii

perfecționarea evaluării și monitorizării a sistemului de învățământ și a performanțelor școlare (PAG).

B. Acțiuni ce duc la o utilizare mai eficăce și eficientă a resurselor

- Participarea activă la cursurile de instruire de planificare strategică
- Reformarea și implementarea sistemelor de perfecționare a resurselor umane din aparatul central al Ministerului Educației.

C. Actiuni noi identificate pentru anii 2012-2014)

- Crearea Agenției de Asigurare a Calității în Învățământul Superior
- Administrarea reformelor în sistemul educațional
- Majorarea salariilor funcționarilor publici și a personalului auxiliar.

Costurile actiunilor pe ani (mii lei)

2012

2013

2014

Indicatorii	de
monitorizare	

(inițială/continuă) a
managerilor

Costul total al subprogramului

43662.0

52418.9

55023.1

COSTUL TOTAL AL PROGRAMULUI

7229367,7

7579898.3

	7963983.3
--	-----------

Distribuirea alocațiilor de mijloace financiare pe subprograme de cheltuieli în cadrul programului "Învățământul public și serviciile de educație", pe anii 2009-2014

Denumirea programului	Total cheltuieli publice (mii lei)			Proгноza (mii lei)			Ponderea fiecărui subprogram în suma totală a cheltuielilor din sector (%)		
	2009 executat	2010 executat	2011 aprobat	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Subprogramul I "Invatamint preșcolar"	1,119,352.9	1,300,559.2	1,327,115.4	1,456,607.6	1,528,410.6	1,598,760.9	20.1	20.2	20.1
Subprogramul II "Învățământ secundar"	2,956,309.2	3,451,054.1	3,703,923.1	3,781,776.2	3,989,850.4	4,189,423.8	52.3	52.6	52.6
Subprogramul III "Învățământ mediu de specialitate"	284,646.7	337,171.4	364,159.2	383,729.7	399,705.6	418,768.8	5.3	5.3	5.3
Subprogramul IV "Învățământ superior"	781,333.0	891,394.9	958,251.1	1,007,384.1	1,031,659.3	1,094,133.9	13.9	13.6	13.7
Subprogramul V "Învățământ postuniversitar"	73,525.1	81,023.4	88,701.6	89,102.7	92,221.9	96,116.6	1.2	1.2	1.2
Subprogramul VI "Perfecționare a cadrelor"	15,158.4	18,568.1	22,245.1	19,431.0	19,439.6	19,445.3	0.3	0.3	0.2
Subprogramul VII "Alte servicii în educație"	404,160.0	463,322.9	432,012.7	447,674.4	466,192.0	492,310.9	6.2	6.2	6.2
Subprogramul VIII "Elaborare a politicii și managementul în domeniul învățământului"	31,460.2	31,509.8	33,549.6	43,662.0	52,418.9	55,023.1	0.6	0.7	0.7
Total pe programul "Învățământul public și serviciile de educație"	5,665,945.5	6,574,603.8	6,929,957.8	7,229,367.7	7,579,898.3	7,963,983.3	100.0	100.0	100.0
<i>Finanțate de la :</i>									
Bugetul de stat, inclusiv:	1,761,449.7	1,987,984.7	2,107,979.7	2,244,042.2	2,285,010.6	2,414,465.4	31.0	30.1	30.3
Cheltuieli de baza	1,240,978.7	1,385,537.4	1,438,029.9	1,567,215.5	1,635,210.1	1,764,664.9	69.8	71.6	73.1
Fonduri si mijloace speciale	471,557.3	565,315.0	647,200.5	649,800.5	649,800.5	649,800.5	29.0	28.4	26.9
Proiecte investiționale finanțate din surse externe	48,913.7	37,132.3	22,749.3	27,026.2	-	-	1.2		
Bugetele UAT	3,904,495.8	4,586,619.1	4,821,978.1	4,985,325.5	5,294,887.7	5,549,517.9	69.0	69.9	69.7
TOTAL sector	5,665,945.5	6,574,603.8	6,929,957.8	7,229,367.7	7,579,898.3	7,963,983.3	100.0	100.0	100.0

Președintele grupului de lucru responsabil de elaborarea strategiei sectoriale - Handrabura Loretta, viceministru, Ministerul Educației